

El paper d'internet i les xarxes socials en els moviments socials

Anàlisi del moviment independentista català

Universitat Autònoma de Barcelona

Treball de Fi de grau

Ona Valls Casas

Supervisor: Salvador Cardús

Índex

1. Introducció	2
2. Metodologia	2
3. Contextualització	3
3.1. Xarxes socials	3
3.2. Tecnologia i societat xarxa	3
3.3. Xarxes i canvi social	4
4. La independència de Catalunya a les xarxes socials	5
5. Anàlisi de les entrevistes	8
6. Conclusions	10
7. Bibliografia	12
8. Annexos	13

Introducció

En els últims anys s'ha produït un creixement social de l'independentisme a Catalunya¹ per diversos esdeveniments polítics, econòmics i socials, però les idees i arguments d'aquest s'han estès, en gran part, gràcies als avenços en les noves tecnologies de la informació i comunicació que han tingut un paper considerable en la mobilització i conscienciació de la gent. És a dir, per les noves xarxes socials.

Així, han servit com a eina important i han acompanyat tot el moviment, afavorint el debat i l'auge d'aquest. I en aquestes xarxes moltes persones i organitzacions han trobat una eina clau per donar a conèixer les seves idees sobre Catalunya i els seus motius i arguments a favor de l'independentisme. I així s'ha anat creant una xarxa cada cop més gran de catalans que veuen com la millor o única sortida per tirar endavant la independència.

Metodologia

A l'hora de realitzar el treball m'he basat en una part teòrica a partir de diversos llibres i articles, i ho he complementat amb una part d'anàlisi de l'ús que fa el moviment de les xarxes socials, i amb dues entrevistes a experts en xarxes socials com són Ernest Benach i Joan Camp.

Per l'anàlisi de twitter he utilitzat un programa, anomenat Topsy, i la resta de xarxes que he analitzat, com són pàgines web, blocs, flickr, facebook, picassa, bundlr, instagram, pinterest i youtube he fet un anàlisi, amb les dates d'inici d'utilització d'aquestes xarxes per part d'usuaris a favor de la independència, a partir d'una mostra recollida (Veure Annex).

¹ Amb les grans manifestacions pel dret de decidir als anys 2006 i 2007 i les consultes sobre la independència (2009-2011), una ampla activitat mobilitzadora que ha portat a les manifestacions per la independència als darrers anys i a la gran manifestació del passat 11 de setembre de 2012.

Conceptualització

XARXES SOCIALS

El concepte de xarxes socials s'està utilitzant contínuament a tots els àmbits, fent-ne un ús i abús del concepte que pot portar a convertint-lo en una categoria sense contingut com (Rivoir ;2011).

A partir d'aquí seria convenient fer un breu repàs per la història de les xarxes socials. Per una banda, a l'antropologia alguns autors assenyalen que l'anàlisi de xarxes neix després de la Segona Guerra Mundial vinculat al reclam dels acadèmics en antropologia i sociologia de la revisió dels conceptes estructurals i a partir de la dècada dels 70' l'anàlisi de xarxes es va consolidar amb l'intent de superar les limitacions de l'anàlisi estructural i estudiar els comportaments no institucionalitzats.

Per altra banda, a la sociologia l'anàlisi de xarxes socials està conformat per diferents corrents amb orientacions metodològiques i fins i tot epistemològiques diferents com són la consideració de les xarxes des d'un punt de vista organitzacional i des d'una forma metafòrica; l'Anàlisi de Xarxes Socials o Anàlisi Estructural; I dins de la investigació social aplicada un enfocament on les xarxes són objecte d'estudi i subjecte en construcció i a construir (Rivoir ;2011).

TECNOLOGIA I SOCIETAT XARXA

Com argumenta Castells (2003) les societats evolucionen i es transformen mitjançant la interacció complexa de factors culturals, econòmics, polítics i tecnològics. L'informacionalisme és el paradigma tecnològic que actualment proporciona la base per a un nou tipus d'estructura social, la societat xarxa com la forma dominant d'organització social.

Els sistemes tecnològics evolucionen gradualment fins que hi ha un canvi qualitatiu, com és una revolució tecnològica que introdueix un nou paradigma tecnològic. Actualment, ens trobem en el paradigma de l'informacionalisme, constituït al voltant de la importància estratègica de les tecnologies de la informació i la comunicació, i de la tecnologia per al processament de la de la informació i el seu impacte en la generació i aplicació del coneixement (Castells; 2003).

Podem dir que les xarxes socials són antigues com la humanitat, però amb l'informacionalisme han entrat en una nova fase en la qual les tecnologies augmenten la flexibilitat a les xarxes, i solucionen els problemes de coordinació i direcció que l'havien condemnat al fracàs en la seva competència amb les organitzacions jeràrquiques (Castells; 2003).

XARXES I CANVI SOCIAL

Les xarxes d'internet proporcionen un espai d'autonomia del qual sorgeixen uns moviments amb diferents formes i resultats. Però la tecnologia no determina cap moviment ni cap comportament social, proporciona eines, formes d'organització, expressions culturals i plataformes específiques d'autonomia política. Les TIC estan emmarcades per uns factors contextuais, afavoreixen la democratització i incrementen la participació cívica i l'autonomia de la societat civil (Castells; 2013).

Els moviments socials acostumen a desencadenar-se per emocions derivades d'algun esdeveniment que ajuda a superar la por i desafiar al poder. Aquesta por es supera compartint-la i identificant-se amb altres en un procés d'acció comunicativa. I en aquest nou context, amb la societat xarxa com a nova estructura s'estan formant els moviments socials del segle XXI. Les xarxes estan dins del moviment, amb altres moviments del món, són obertes, sense límits definits, i es reconfiguren d'acord amb el nivell de participació. Així es connecten dispositius, dades, gent i organitzacions. Són espais vius que connecten totes les dimensions de la vida de la gent (Castells; 2013).

També redueixen la vulnerabilitat del moviment a les amenaces de repressió, amb pocs objectius específics, i la xarxa pot reformar-se sempre que hi hagi suficients participants en el moviment. Així, la connexió en xarxa com a forma de vida del moviment el protegeix tant dels seus adversaris com dels perills interns de burocratització i manipulació. També podem dir que els moviments són locals i globals a la vegada. Comencen en determinats contextos, connectant-se a les xarxes d'internet i també són globals perquè estan connectats a tot el món (Castells; 2013).

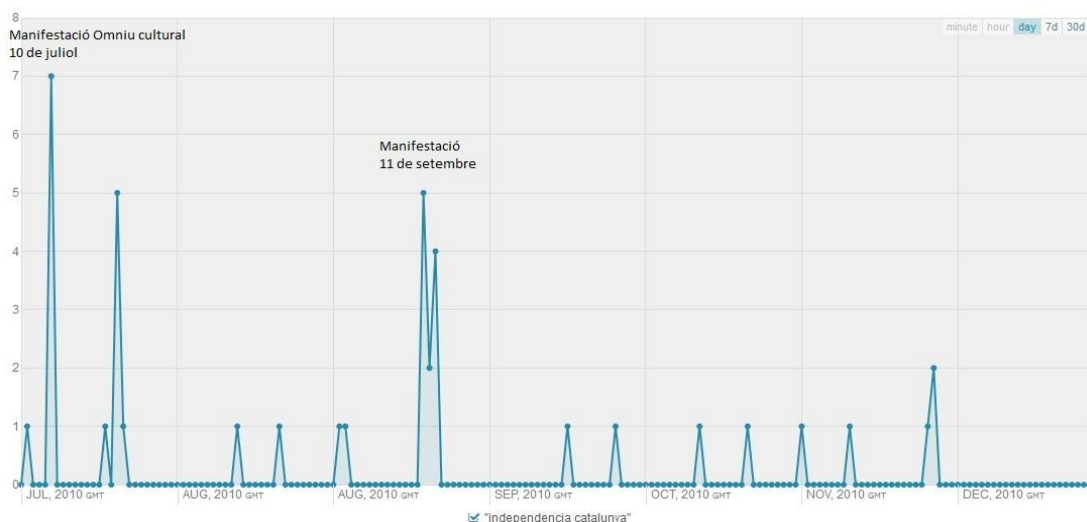
El paper d'internet i la comunicació inalàmbrica a l'actual moviment social a la xarxa és fonamental, ja que els moviments viuen i actuen a través d'aquestes, òbviament en interacció amb la comunicació cara a cara. Així internet és un element necessari, que permet mobilitzar, organitzar, deliberar, coordinar i decidir, però no és suficient. I així també l'ús d'internet empodera a la gent augmentant els seus sentiments de seguretat, llibertat personal i influència. Podem dir llavors que els moviments socials en xarxa, com tots els moviments socials de la història, porten la marca de la seva societat (Castells; 2013).

La independència de Catalunya a les xarxes socials

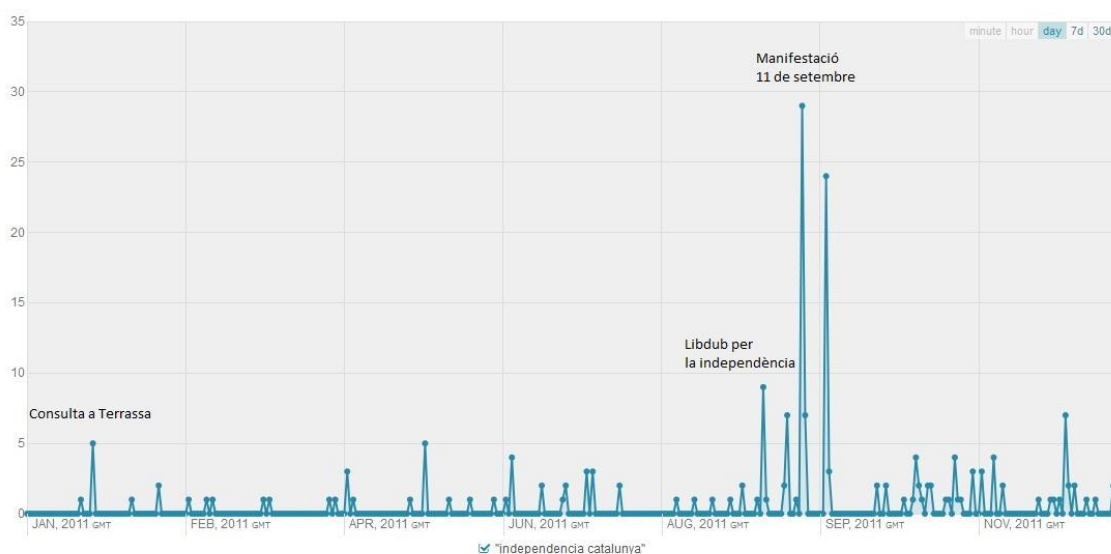
A partir de l'anàlisi que he realitzat comprovem que pel que fa a les pàgines web trobem una primera creada al 1999, com és la de racó català. I a partir d'aquí anem trobant cada cop més pàgines web, on el major auge es troba a partir de l'any 2010.

Pel que fa a una xarxa social com és el Flickr trobem que les primeres imatges sobre la independència que han penjat els usuaris són de finals de l'any 2005 i se'n publicaven cada un o dos mesos. Així, a mesura que ens acostem a l'actualitat veiem com les imatges sobre la independència es van pujant amb més freqüència arribant a produir-se diàriament. I el mateix succeeix amb Picassa, Bundlr, Instagram i Pinterest, ja que podem comprovar també es produeix aquest augment en el seu ús a partir de 2008 en el cas de Picassa i Pinterest, que són les que porten més temps i les altres dues a partir del 2010. I sobretot, igual que al Flickr, pel que fa a les fotografies trobem una major quantitat en dates rellevants com poden ser les de l'11 de setembre de 2012.

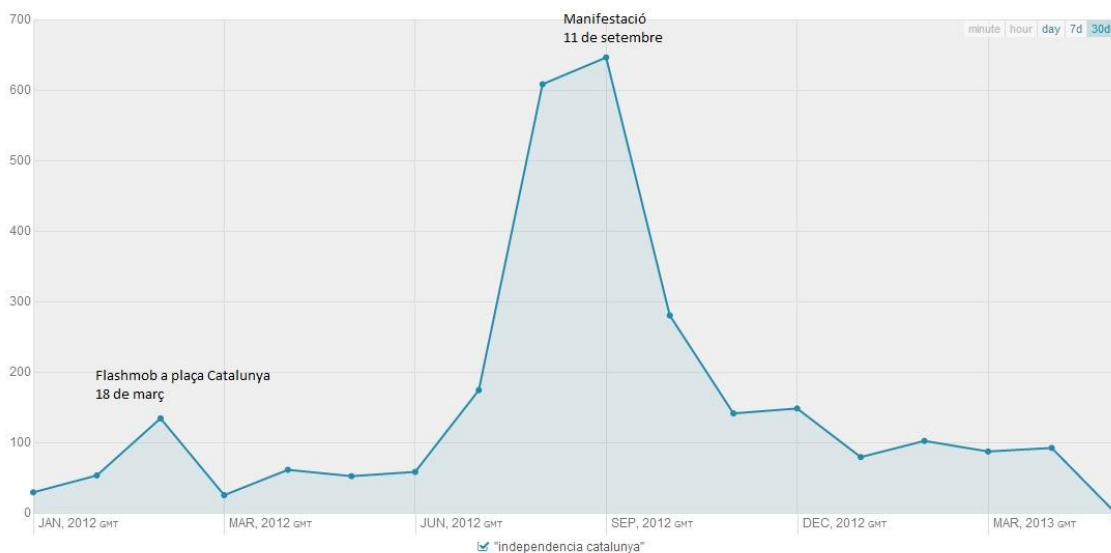
Una altra xarxa social que té molta notorietat dins del moviment és la de Twitter, on trobem molts grups a favor de la independència i milers de hashtags, repiulades i enllaços sobre el tema en aquesta xarxa social. Per tal de profunditzar una mica més, i donat que és una de les xarxes més rellevants en el moviment, presentaré algunes gràfiques per tal de poder mostrar l'evolució. A partir d'un programa per analitzar el twitter (Topsy) he mirat l'ús de les paraules "independència" i "Catalunya" des del 2010 fins el dia d'avui.

Gràfic 1 Del 1 de gener al 31 de desembre del 2010

Gràfic 2 Del 1 de gener al 31 de desembre de 2011

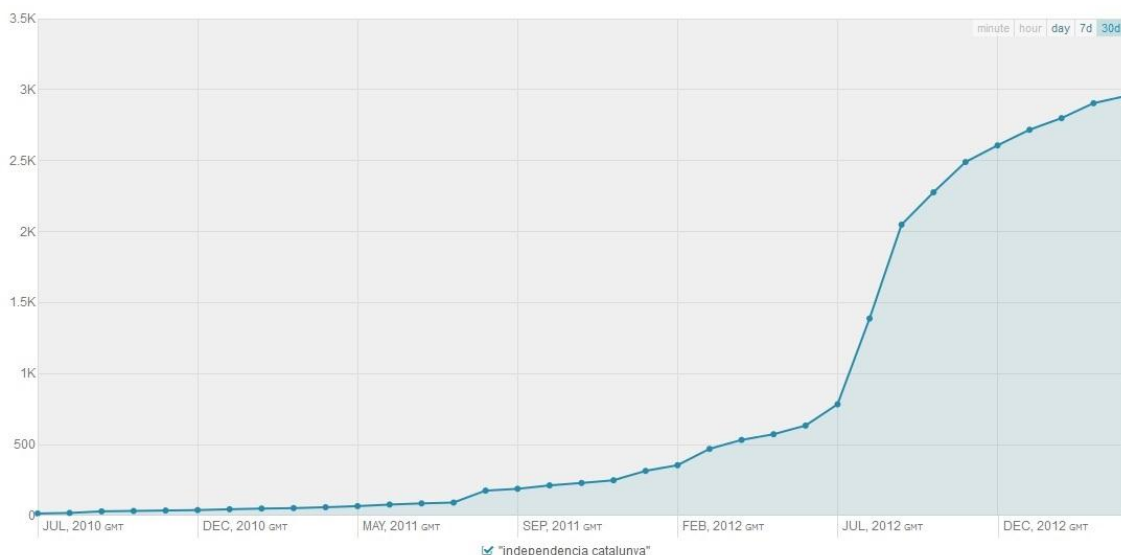

Gràfic 3 Del 1 de gener de 2012 al maig de 2013

Com podem veure als diferents gràfics, trobem que a l'any 2010 (Veure gràfic 1) l'ús d'aquestes paraules era quasi nul amb alguns pics per la manifestació d'omniem i la de l'11 de setembre, i en canvi a l'any 2011 (Veure gràfic 2) veiem com en general l'ús a la xarxa social és major, i sobretot hi ha més notorietat a les dates com el dia del libdub o la manifestació de l'11 de setembre. I a on ja trobem una evolució molt més gran és pel que fa a l'any 2012 (Veure gràfic 3) on l'ús d'aquests termes és molt més elevat, on es veu un augment a les dates pròximes

al flashmob per la independència i sobretot des del juny al novembre, on la campanya per l'11 de setembre va ser molt forta, i el debat a la xarxa era constant.

En el següent gràfic podem veure l'evolució total de l'ús d'aquests termes al Twitter.

Gràfic 4 Del 1 de juny del 2010 al maig de 2013

D'aquesta manera aquí podem veure aquesta evolució que s'ha produït, amb un auge molt fort en l'ús d'aquesta xarxa social per part del moviment, i per tant podem dir que el debat sobre el tema en aquesta xarxa ha anat creixent d'una manera significativa del 2010 fins a l'actualitat.

Pel que fa al facebook, una xarxa social que també considerem com a eina important en aquests últims anys per part del moviment, els primers grups que trobem sobre el tema són creats al 2009 i 2010. D'aquesta manera podem comprovar que la creació de grups ha anat incrementant progressivament, igual que ha passat amb twitter, del 2009 fins l'actualitat.

Una altra eina que està a l'abast del moviment és la de Youtube, una xarxa social de vídeos creada al 2005, on podem trobar lipdubs i vídeos de tot tipus: emotius, conferències, etc. Aquesta xarxa social podem dir que és utilitzada pel moviment principalment a partir de 2010, i cada cop amb un major ús fins a l'actualitat. I el mateix succeeix amb slideshare, tot i que hem de dir que és una eina diferent a la resta, on els usuaris pugen arxius en format diapositives, i en aquest cas s'utilitza per d'explicar arguments i resoldre dubtes sobre el tema.

I per últim, una altra eina important són els blocs, en aquest cas veiem com l'ús dels blocs per part d'usuaris a favor de la independència s'inicia abans que en altres xarxes socials. Veiem com apareixen blocs al 2006 i això sí, van augmentant fins a l'actualitat.

Anàlisi de les entrevistes

Ens trobem en el paradigma de l'informacionalisme, amb una importància estratègica de les tecnologies de la informació i la comunicació que proporciona la base per l'estructura social de la 'societat xarxa' (Castells; 2003). Així tant Benach com Camp estan d'acord que internet i les noves xarxes socials han canviat la forma de relacionar-se i interactuar. Per ells Internet és una eina que ha revolucionat la gestió del coneixement i la informació. Ja que com exposa Castells (2003) el nou paradigma té una gran importància en la tecnologia per al processament de la informació que ha tingut un impacte en la generació i aplicació del coneixement.

Pel que fa al paper que tenen les noves tecnologies de la informació i les xarxes socials en els canvis i nous moviments socials Benach exposa que hi ha dos elements importants, el polític i el pràctic de convocatòria i difusió. Així, com exposa Camp, les xarxes socials han superat als mitjans de comunicació tradicionals que no han sabut respondre als nous fenòmens. I amb internet les barreres desapareixen i és la gent qui fa d'una manera democràtica que la informació flueixi. Ja que com explica Castells (2013) la xarxa connecta dispositius, dades, gent, organitzacions...

Centrant-nos més en el moviment independentista Benach creu que tot aquest procés no ha estat a causa de les xarxes socials, sinó d'un conjunt de fets socials i polítics, ja que la tecnologia no determina cap moviment ni comportament social (Castells 2013). Exposar que si que aquestes tenen una influència clara ja que superen el marc establert de la normalitat, i com diu Camp, a les xarxes no hi ha possibles escenaris de manipulació més enllà del que cadascú vulgui fer. Per tant les xarxes no són una finalitat en elles mateixes però si que són una eina i un recurs útil per tot el procés.

També Camp exposa que internet és una eina que permet fer diàleg, donar comunicació, treballar d'avall cap amunt, i descobrir que hi ha molta gent que opina igual. Així com argumenta Castells (2013) de vegades succeeixen esdeveniments que fan perdre la por i ajuden a desafiar el poder, i això s'aconsegueix compartint aquesta por i identificant-se amb altres, que és el que han permès les xarxes socials i internet. Però tot i així Camp exposa que internet té una part molt important d'aquest procés, encara que també la premsa clàssica, la televisió, la radio, etc. Pel que fa al passat 11 de setembre Camp i Benach tenen opinions diferents, ja que Benach exposa que la manifestació sense internet i les xarxes socials hagués sigut igual de multitudinària, ja que atribueix el paper més important a TV3. En canvi, Camp creu que internet i les xarxes van tenir un paper molt important de multiplicador de la informació.

També Benach, citant Castells (2013) parla de l'empoderament de la societat, que

augmenta els seus sentiments de seguretat, llibertat personal i influència, i que es produeix a partir de les eines i els recursos però també de l'empoderament mental i de la capacitat de la gent d'entendre que són ells els protagonistes i els amos de la situació. Exposa que és això el que els passa als catalans, que comencen a creure que és possible, i en això les xarxes hi tenen un paper important.

Tot seguit, quan parlem de moviments socials, en trobem d'altres (Primaveres àrabs, 15M, Occupy...) que també fan ús de les noves xarxes socials. Aquests moviments estan connectats en xarxa i l'ús d'internet i les xarxes són fonamentals. Les xarxes estan dins del moviment, amb altres moviments del món, a la blogosfera, als mitjans de comunicació i a la societat en general (Castells, 2013). Així Benach i Camp exposen que tots els moviments són diferents però tenen en comú les situacions de disconformitat amb l'estatus actual i per que es produeixi un canvi utilitzen totes les eines que tenen al seu abast.

Pel que fa a l'afavoriment de la democratització i, per tant, la participació i l'autonomia de la societat civil respecte les institucions de l'estat (Parlament i govern de la Generalitat) per part de les noves tecnologies Benach creu que no s'ha arribat a això i que els processos encara van per altres camins. I en canvi Camp exposa que els camins que segueixen els polítics és en base al calendari mediàtic dels mitjans de comunicació, i internet permet canviar-lo.

Castells (2013) exposa que internet i les xarxes socials redueixen la vulnerabilitat dels moviments a les amenaces de repressió, pels pocs objectius clars. A partir d'aquest argument, tant Camp com Benach estan d'acord en que és una eina que protegeix, ajuda a defensar-se, divulgar i denunciar. I com exposa Camp encara es pensa que eliminant una persona o cosa concreta s'acaba amb el tema o el debat, però no és així, ja que com diu Castells (2013) la xarxa pot reformar-se sempre que hi hagi suficients participants en el moviment.

Pel que fa a la importància de donar a conèixer la situació de Catalunya al món tant Camp com Benach creuen que és essencial. D'aquesta manera podem dir que els moviments són locals i globals. Comencen en determinats contextos, creen les seves xarxes i són globals perquè estan connectats a tot el món (Castells, 2013). Però internet també pot fer que apareguin arguments en contra que intentin deslegitimar al moviment.

I ja per finalitzar Benach i Camp exposen que avui en dia, és molt important ser a internet, però per un moviment polític és molt complicat, ja que en un partit o una institució hi ha unes estructures arcaïques, conservadores on costa bellugar-se, i la gent en canvi ho té molt fàcil per fer-ne ús, i això és una cosa útil però no definitiva.

Conclusions

Les xarxes socials són unes eines de les quals disposem a l'actualitat, on ens trobem en un paradigma informacional que crea la 'societat xarxa'. A partir d'aquí els moviments socials del segle XXI, tenen a la seva disposició aquestes eines d'internet que els permeten dialogar, debatre, organitzar i connectar. I d'aquesta manera la informació arriba amb rapidesa a molta gent, i això ajuda a conscienciar i mobilitzar, a que la gent perdi la por ja que comparteix les seves opinions i descobreix que hi ha molts altres que opinen el mateix.

Pel que fa a l'independentisme, les xarxes socials no han propiciat el seu auge en els últims anys, ja que això ha esdevingut a partir de diversos fets que han portat a que la gent hagi pres consciència i s'hagi acabat posicionant a favor o en contra de la independència. Però tot i que no han sigut el desencadenant, han tingut un paper molt important com a eina per tal de dialogar, debatre, mobilitzar, donar a conèixer, etc. I així han permès arribar a una major massa de gent, i que aquesta pogués perdre la por a opinar, parlar i mobilitzar-se; tot i així, també hi han tingut un paper important els mitjans de comunicació tradicionals. D'aquesta manera ha facilitat l'empoderament de la societat catalana de creure que és possible i s'ha creat un moment d'esperança.

Podem dir llavors que les situacions esdevingudes han fet que la gent s'acabi rebel·lant i utilitzi aquestes eines que te al seu abast per poder parlar-ne amb altra gent i donar a conèixer les seves opinions per poder assolir l'estat propi. Així, trobem com les xarxes socials fan d'enllaç (permet una comunicació bidireccional), amplien, intensifiquen i donen immediatesa a les informacions². I també ajuden a la gent a fer una pressió complementària (a la dels mitjans de comunicació clàssics) als polítics i al govern³.

Relacionat amb això tenim l'exemple del 11 de setembre on veiem que com diu Benach TV3 i els mitjans tradicionals van tenir importància en la difusió. Però també com exposa Camp les xarxes socials van fer tenir un paper molt important de difusió i de multiplicador de la informació, com podem veure al gràfic 1, on es veu clarament com a partir del mes de juny ja hi ha una forta campanya al twitter, amb un gran debat a les xarxes.

² Exemple dels tweets i retweets d'un hashtag durant la revolució d'Egipte:
<http://alt1040.com/2011/02/animacion-del-poder-de-las-redes-en-twitter-durante-la-revolucion-egipcia>

³ Trobem algunes exemples d'això, per una banda el de les passades eleccions anticipades del 25 N (també amb la influència de la manifestació). I per l'altra trobem que el mòbil permet grabar i pujar imatges i així demanar responsabilitats per fets com els de les pilotes de goma..

Per concloure aquest breu anàlisi, podem dir que l'ús d'internet i les noves xarxes socials per part del moviment independentista català (tot i que trobem algunes referències anteriors com la de 1999 amb el racó català, o al 2005 amb algunes entrades al flickr) s'inicia amb més força a partir de l'any 2006 però no és fins al 2010 que s'acaba d'expandir l'ús d'aquestes, i d'aquesta manera va augmentant el nombre d'usuaris que en fan ús per tal de donar a conèixer, debatre i opinar sobre el tema. D'aquesta manera ho podem relacionar amb dos factors, un és que moltes de les xarxes socials que s'utilitzen actualment van ser creades a partir de l'any 2006 i per tant l'ús d'aquestes es va iniciar a partir d'aleshores. Però per altra banda també ho podem relacionar amb l'inici d'un major debat als carrers i als mitjans de comunicació sobre el tema a partir del 2006, i que per tant internet i les xarxes socials van començar servir d'eina per tal de posar en relació la gent, la informació i d'aquesta manera es va iniciar un major debat, que va permetre una amplificació i intensificació d'aquest moviment independentista fins l'actualitat.

Bibliografia

Castells, Manuel (2003) La interacció entre les tecnologies de la informació i la comunicació i la societat xarxa: un procés de canvi històric, Coneixement i societat 01.

Castells, Manuel (2012) Redes de indignación y esperanza: Los movimientos sociales en la era de internet. Alianza editorial.

Rivoir, Ana Laura (2011) Redes sociales: ¿instrumento metodológico o categoría sociológica?

Webgrafia

<http://alt1040.com/2011/02/animacion-del-poder-de-las-redes-en-twitter-durante-la-revolucion-egipcia>

<http://mediterranicontinental.wordpress.com/2013/01/26/la-independencia-de-catalunya-a-internet/>

<http://www.janquim.cat/2012/10/28/la-independencia-a-internet-1/>

<http://www.lavanguardia.com/opinion/articulos/20120915/54349610696/catalunya-revolucion-tranquila-manuel-castells.html#ixzz2QexjwD5B>

<http://www.lavanguardia.com/opinion/articulos/20120915/54349610696/catalunya-revolucion-tranquila-manuel-castells.html#.UFSc10hHleh.twitter>

<http://www.primavera.cat>

<http://www.salvadorcardus.cat/?p=5141>

<http://www.salvadorcardus.cat/?p=5055>

<http://www.vilaweb.cat/noticia/4040592/20120915/manuel-castells-revolucio-nacional-catalunya-pacifica.html>

Entrevistes

Benach, Ernest. Ex president del parlament de Catalunya (2003- 2010). (10/05/2013)

Camp, Joan. President de l'associació Xarxa Digital Catalana (Xadica) (13/05/2013)

Annexos

- Exemples a la xarxa (amb els anys de creació i d'utilització per part del moviment)

Webs:

www.elraco.cat (1999)

www.asamblea.cat (2011)

TV3: www.Lanostratelevisió.cat

www.Independència2014.cat (2012)

www.elclauer.cat (2013)

www.primavera.cat (2013)

Flickr:

<http://www.flickr.com/search/?q=independencia+catalunya&m=tags&ss=2&s=int#page=2> (2005)

<http://www.flickr.com/groups/cataluna/> (2007)

<http://www.flickr.com/groups/2117627@N22/> (2012)

<http://www.flickr.com/groups/ensenya/> (2012)

Picassa:

<https://picasaweb.google.com/lh/view?q=independencia+catalunya&uname=keridinha99&pssc=G&cuname=keridinha99&filter=1> (2009)

Bundlr:

<http://bundlr.com/b/un-nou-estat-d-europa> (2012)

Instagram:

<http://storify.com/vilaweb/els-millors-instagramms-de-l-11s2012> (2012)

Pinterest:

<http://pinterest.com/search/pins/?q=%22independ%C3%A8ncia%22> (2010)

Twitter (2009):

Piuladors per la independència

Catalán nation

Assemblea

. Trending topic: #bcndecideix, #catalanrevolution!, #jovullvotaradeuespanya, #perdonporsercatalan, #espoli, #espanyaensroba, #noeslamevaconstitució, #catalunyanewcountry

Facebook (2009):

. Grups:

Som catalans!, yes we cat, sobirania i progés, Catalans, 10mil, orgullosos de ser catalans, catalans for Scotland freedom, catalunya decideix, la dignitat de catalunya: estatut, no gràcies, ara independència; per un debat a tv3: independència si o no, Catalonia the next state in UE, Catalunya t'estimo, volem el youtube en català, economists per la independència, la resposta a la sentència: independència!, dones per la independència, identitat.cat, plataforma per la llengua, somescola.cat, mans enlaire, assemblea nacional catalana, jo no acato la sentència contra el català, ambindependencia.cat, diem prou, catalonia in not spain, catalunya vol viure en llibertat, spain is spam, universitats per la independència.

Youtube:

Lip dub (<http://www.youtube.com/watch?v=muTMLuGWrp8>) (2010)

Catalán process (<http://www.youtube.com/user/CatalanProcess>) (2010)

Ho portem dins (http://www.youtube.com/watch?v=PBJK-dnHULE&feature=player_embedded) (2011)

Cauen els murs (diversos idiomes) (<http://www.youtube.com/watch?v=gsUjMupRFfA>) (2012)

Slideshare:

<http://www.slideshare.net/quimfernandez/cant-a-la-independencia> (2010)

<http://www.slideshare.net/joanpipuig/raons-de-pes-pro-independencia> (2012)

<http://www.slideshare.net/xavierdelnord/trenta-tres-raons-a-favor-de-la-independencia-de-catalunya> (2013)

Blogs:

ja no ens alimenten molles (<http://www.molles.cat/>) (2006: poques entrades i van creixent)

raons per la independència (<http://raonsperlaindependencia.blogspot.com/>) (2007)

deumil (<http://www.deumil.cat/bloc/category/suma-independencia/>) (2009)

help catalonia (<http://www.helpcatalonia.cat/>) (2011: creixent a partir del setembre de 2012)

El paper d'Internet i les noves xarxes socials en els moviments socials.

Anàlisi del moviment independentista català

Autora: OnaValls Casas

Supervisor: Salvador Cardús Ros

INTRODUCCIÓ I METODOLOGIA

En els últims anys s'ha produït un creixement social de l'independentisme a Catalunya per diversos esdeveniments política, econòmics i socials.

Les idees i arguments d'aquest s'han estès, en gran part, gràcies a les xarxes socials que han tingut un paper considerable en la mobilització i conscienciació de la gent.

Han sigut una eina important i han acompanyat el moviment, afavorint el debat i l'auge d'aquest.

La metodologia utilitzada ha sigut:

- Base teòrica
- Dues entrevistes a experts en xarxes socials
- Anàlisi de l'ús de les diferents xarxes socials per part del moviment

CONTEXTUALITZACIÓ

1. El concepte de xarxes socials s'està utilitzant continuament a tots els àmbits, fent-ne un ús i abús que pot portar a convertir-lo en una categoria sense contingut. L'anàlisi de les xarxes socials s'ha dut a terme a l'antropologia i la sociologia a partir de diversos enfocaments teòrics després de la II G.M. (Rivoir ;2011).

2. L'informacionalisme és el paradigma tecnològic que actualment proporciona la base per a un nou tipus d'estructura social, la societat xarxa com la forma dominant d'organització social (Castells; 2003)

3. La tecnologia no determina cap moviment ni cap comportament social, proporciona eines, expressions culturals i plataformes específiques d'autonomia política. Permet mobilitzar, organitzar, deliberar, coordinar i decidir (Castells; 2013).

RESULTATS

- Anàlisi de les xarxes socials:

f Facebook és una eina important que utilitza el moviment i els primers grups a favor de la independència els trobem a partir del 2009 i augmenten fins l'actualitat

yt A Youtube hi podem trobar tot tipus de vídeos com lipdub, vídeos emotius, conferències i aquests comencen a aparèixer en aquesta xarxa social a partir de 2010 i també augmenten fins l'actualitat.

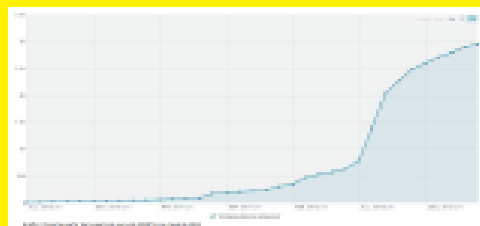
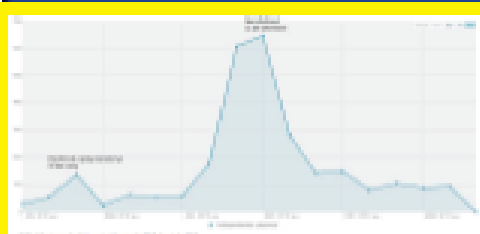
fl Flickr, Picasa, Bundlr, Instagram i Pinterest. Veiem com Flickr té imatges d'independència des del 2005, Picasa i Pinterest des del 2008 i els altres a partir del 2010, però igual que la resta la utilització d'aquestes xarxes va creixent fins l'actualitat.

sh Slideshare és una xarxa diferent amb arxius en format diapositives on trobem arguments per resoldre dubtes sobre el tema. En aquest cas també trobem arxius des del 2008 i cada cop se'n penjen amb més freqüència.

bl De blocs per la independència en trobem a partir del 2006, i a partir del 2008 el nombre d'aquests creix substancialment.

we Trobem la primera pàgina web al 1999, però no és fins al 2010 que es produeix un auge en la creació de pàgines web independentistes.

tw Twitter és una xarxa social molt utilitzada pel moviment i trobem molts grups, hashtags i repluades, i aquest ús s'inicia a partir del 2010 amb un gran creixement a partir del 2012

- Internet i les noves xarxes socials han canviat la forma de relacionar-se i interactuar. Internet és una eina que ha revolucionat la gestió del coneixement i la informació.

- Hi ha dos elements importants en el paper de les noves tecnologies i les xarxes socials en els canvis i nous moviments socials: el polític i el pràctic de convocatòria i difusió (Benach).

- Amb internet les barreres desapareixen i és la gent qui fa d'una manera democràtica que això flueixi (Camp)

- Internet és una eina que permet fer diàleg, donar comunicació, treballar d'avall cap amunt, i descobrir que hi ha molta gent que opina igual (Camp)

- S'ha produït un empoderament de la societat catalana gràcies a les xarxes socials. Però no s'ha d'oblidar el paper dels mitjans de comunicació clàssics (Benach)

- Internet és una eina que protegeix, ajuda a defensar-se, divulgar i denunciar.

- És important el paper que té per connectar amb la resta del món.

CONCLUSIONS

• Els moviments socials del XXI tenen unes eines que els permeten dialogar, debatre, organitzar. Aquestes eines, les xarxes socials, fan d'enllaç (amb una comunicació bidireccional), amplien, intensifiquen i donen immediatesa a les informacions.

- Les xarxes socials no han propiciat l'auge de l'independentisme en els últims anys, però l'han acompanyat i han permès que la gent es posi en contacte, prengui consciència, parli la por, parli i s'organitzi amb llibertat. Tot i així, no hem d'oblidar els mitjans de comunicació tradicionals.

- Trobem una clara relació entre l'ús més intens de les xarxes socials per part del moviment i el seu auge els darrers anys, així com pics en la utilització d'aquests en dates importants.

- Podem relacionar dos factors, primer que les xarxes socials es comencen a utilitzar d'una manera més generalitzada a partir del 2006 i segon que al 2006 s'inicia un major debat sobre la independència al carrer, als mitjans i, significativament, a les xarxes socials.

Castells, Manuel (2003) La interacció entre les tecnologies de la informació i la comunicació i la societat xarxa: un procés de canvi lliure, Conèixer i recitar 01.
Castells, Manuel (2013) Raïns de indignació i esperança: Les moviments socials en la era de internet. Aliança editorial.
Rivoir, Ana Laura (2011) Redes sociales, pensamiento transdisciplinario o categoría socialigua?

BIBLIOGRAFIA